

KONZULTAČNÍ CENTRA LONI PROŠKOLILA 4000 UČITELŮ

Konzultační centra zřízená v říjnu 2009 pomáhají odborným školám ve všech krajích se zaváděním a inovacemi ŠVP formou seminářů, workshopů a konzultací. Za rok 2010 poskytla centra dohromady téměř 400 konzultací a uspořádala 200 seminářů.

Objem dosavadní pomoci konzultačních center školám se liší podle velikosti krajů, respektive počtu odborných škol v krajích, i podle toho, kdy centra vznikla (jako po-

slední vzniklo v říjnu 2010 zlínské centrum, ústecké a liberecké bylo zřízeno v květnu 2010). Nejvíce konzultací za rok 2010 poskytla centra v Moravskoslezském kraji a v Praze, kde také uspořádali nejvíce seminářů. Přes 20 seminářů uspořádalo ještě RKC Královéhradeckého a Jihomoravského kraje. Nejvíce lidí proškolilo za minulý rok pražské centrum (přes 760), následováno jihomoravským a královéhradeckým centrem.

Rok 2010	Počet lidí proškolенých na		Počet akcí		Celkem proškolенých lidí	Počet škol*
RKC/ typ akce	konzultací	seminářů	konzultace	semináře		
Praha	66	701	66	32	767	140
Olomoucký kraj	45	245	45	16	290	79
Plzeňský kraj	30	301	30	15	331	51
Karlovarský kraj	6	123	6	8	129	32
Kraj Vysočina	27	134	27	13	161	60
Jihočeský kraj	30	216	30	15	246	73
Královéhradecký kraj	28	349	24	22	377	70
Jihomoravský kraj	42	363	20	21	405	105
Pardubický kraj	23	301	23	12	324	60
Zlínský kraj	3	86	3	5	89	64
Ústecký kraj	8	101	4	5	109	93
Liberecký kraj	10	150	9	9	160	42
Středočeský kraj	34	296	34	15	330	122
Moravskoslezský kraj	73	206	73	10	279	115
celkem	425	3572	394	198	3997	1106

Pozn.: *Počet středních škol v červnu 2010 - bez SŠ vyučujících pouze obory gymnázium

PROGRAM VZDĚLÁVACÍCH AKCÍ RKC

duben

- 13.4.** Jarní setkání lektorů RKC Středočeský kraj a RKC Praha
- 14.4.** Jak předcházet chybám při tvorbě, realizaci a inovaci ŠVP – RKC Praha
- 14.4.** Využití výukového programu na odborné exkurzi v botanické zahradě – RKC Královéhradeckého kraje
- 18.4.** Exkurze na odborné pracoviště ŠKODA AUTO, a. s. – RKC Královéhradeckého kraje
- 19.4.** Psychologie morálky a její aplikace při výchově žáků na SOŠ - RKC Jihomoravského kraje
- 21.4.** Mathematica - základy práce s programovým systémem – RKC Vysočina
- 21.4.** Kázeň ve třídě a autorita učitele – RKC Vysočina
- 28.4.** Odpady a co s nimi?, workshop k průřezovému tématu Člověk a životní prostředí spojený s exkurzí do spalovny odpadů – RKC Jihomoravského kraje
- 29.4.** Evaluace a hodnocení v procesu tvorby a realizace ŠVP – RKC Praha
- Další akce v dubnu:**

- Problematika mezipředmětových vazeb v ŠVP v odborných strojírenských a elektrotechnických předmětech na SOŠ - RKC Moravskoslezského kraje
- Použití multimediálních prostředků ve výuce na SOŠ – RKC MS kraje
- Odborné stáže ve firmách (restaurační zařízení) – RKC Vysočina

květen

- 2.5.** CAD ve ŠVP na středních odborných školách – RKC Moravskoslezského kraje.
- 5.5.** Exkurze na odborném pracovišti. Tulipány – RKC Královéhradeckého kraje
- 5.5.** Rozvoj kompetencí k učení u žáků SOŠ a SOU / Učme žáky učit se a myslet – RKC Praha
- 6.5.** Tvorba a realizace ŠVP pro obory vzdělání kategorie E – RKC Praha
- 11.5.** Moderní elektronika v ŠVP a v praxi – RKC Ústeckého kraje
- 17.5.** Hodnocení souladu ŠVP s RVP z pohledu ČŠI – RKC Středočeského kraje
- 18.5.** Exkurze na odborném pracovišti. Rododendrony v Průhonických sbírkách – RKC Královéhradeckého kraje
- 20.5.** Hodnocení gramotností z pohledu ČŠI – RKC Jihomoravského kraje
- Další akce v květnu:**
- Tvůrčí a týmová práce v ekonomice – RKC Vysočina
- Odborné stáže ve zdravotnickém zařízení – RKC Vysočina

Nová závěrečná zkouška

Magazín národního projektu MŠMT, který má na starosti NÚOV, spolufinancuje ho Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR. Vychází jako příloha bulletinu Odborné vzdělávání Vydavatel: NÚOV, Weilova 1271/6, Praha 10 Odpovědná redaktorka: Zoja Franklová

PUBLIKACE

Metodická příručka **Vyhledáváme rozumové nadané žáky** se věnuje problematice vzdělávání kognitivně nadaných žáků. Vyšla v prosinci 2010 ve Výzkumném ústavu pedagogickém. Kolektiv autorů v ní pedagogům základních i středních škol ukazuje, jak lze s pomocí běžných pedagogických nástrojů identifikovat nadané žáky a následně jim umožnit rozvoj jejich mimořádných individuálních schopností v souladu s principy právě probíhající školské reformy.

Publikace **Odborné školy a jejich sociální partneři** vyšla v únoru 2011 v Národním ústavu odborného vzdělávání. Vychází z analytické studie vypracované v projektu Kurikulum S, která mapuje síť sociálních partnerů odborných škol a jejich spolupráci v různých etapách tvorby a realizace vzdělávacích programů. Cílem této publikace je poskytnout inspiraci a příklady úspěšné spolupráce škol a sociálních partnerů, a to nejenom při tvorbě ŠVP, ale i při každodenní činnosti. Ředitelům škol, učitelům a všem, kteří se v praxi denně potýkají s řízením škol, dává návod k rozšíření spolupráce se svým okolím a potažmo tak k celkovému zkvalitnění a zpestření výuky.

červen

- 3.6.** Exkurze na odborném pracovišti. Nové trendy v pěstování trvalek, VÚKOZ Průhonice – RKC Královéhradeckého kraje
- 15.6.** Tým a týmová spolupráce v prostředí SOŠ a SOU – RKC Praha
- Další akce v červnu:**
- Tvorba a realizace ŠVP pro nadstavbová studia – RKC Praha
- Kulatý stůl se sociálními partnery (workshop) – RKC Ústeckého kraje
- Podpora spolupráce se sociálními partnery - exkurze do významných firem regionu – RKC Jihomoravského kraje
- Oborový seminář pro SOŠ a SOU se zaměřením na zahradnictví, krajinářství, ochranu a tvorbu životního prostředí, zemědělství a agroturistiku – RKC Praha
- Kulatý stůl k problematice sociálního partnerství v návaznosti na konferenci k projektu Kurikulum S – RKC MS kraje

Termíny konání akcí budou upřesněny – více informací na webových stránkách projektu a konzultačních center.

INFORMACE PROJEKTU KURIKULUM S

ČÍSLO 6 / BŘEZEN 2011

SOCIÁLNÍ PARTNEŘI JSOU PRO ŠKOLY INVESTICÍ

říká v rozhovoru Doc. Pavel Petrovič, vedoucí aktivity projektu Rozvoj sociálního partnerství v odborném vzdělávání.

S jakými sociálními partnery školy nejvíce spolupracují?

V našem odborném vzdělávání jsou za nejvýznamnější sociální partnery škol považováni zaměstnavatelé a další instituce spojené nějakým způsobem s trhem práce. Tato skutečnost je podmíněna tím, že partnerské podniky umožňují žákům praxe a praktický výcvik v reálném pracovním prostředí a práci na technologických zařízeních, které škola nemůže mít ve svém interním vybavení. Jako další partneři

jsou uváděny úřady práce a zřizovatelé škol. Některé školy jako své partnery jmenují také rodiče, žáky a absolventy školy. **Jaký je obecný trend ve spolupráci škol a zaměstnavatelů a dalších partnerů – zvyšuje se?**

Obecně lze konstatovat, že vzájemná spolupráce škol s jejich sociálními partnery má stoupající trend, který je ale do značné míry závislý na typu a charakteru příslušného oboru vzdělání. Vedení škol většinou navazuje na dosavadní vztahy s podniky v regionu a nová partnerství uzavírá především s firmami, které zaměstnávají jejich absolventy a se kterými má pozitivní zkušenosti z průběhu praxí žáků. Sociální partneři mají nezastupitelný význam zejména při tvorbě a realizaci vzdělávacích programů partnerských škol, kdy mají možnost přímo uplatňovat

své požadavky i požadavky trhu práce při formulaci cílů a obsahu vzdělávání v jednotlivých oborech. Určité rezervy v kurikulární oblasti existují při zapojování odborníků z praxe do tvorby učebních osnov vybraných vyučovacích předmětů.

Liší se nějak sociální partnerství podle typu nebo oboru škol? Navazují některé spolupráci snadněji než jiné?

Ano, z průzkumu na vybraných odborných školách vyplývá, že situace škol se liší. Školy, které vzdělávají v oborech, po kterých je na trhu práce velká poptávka (např. technické obory), získávají sociální partnery zpravidla snadněji než školy, kde je poptávka po absolventech menší (např. v ekonomických nebo službových). Stejně tak školy s dlouholetou tradicí mají v praxi již mnoho absolventů, kteří mají ke škole nějaký vztah a mohou se za kvalitu školy „zaručit“, anebo se mohou přímo podílet na vzniku partnerství, například pomoci se zajištěním praxí.

Kde jsou překážky při navazování partnerství škol se zaměstnavateli a dalšími institucemi?

Jako určité překážky v rozvoji sociálního partnerství se jeví zejména nezáměr některých zaměstnavatelů o navázání spolupráce se školami, ekonomické problémy a také skutečnost, že v regionu působí převážně malé firmy, které nemají dostatečnou provozní kapacitu. Částečný podíl na určitém neblahém stavu však mohou mít i školy samotné.

Co byste doporučil školám, které obtížně navazují kontakty s partnery?

Sociální partnerství je dlouhodobý proces, který vyžaduje systematické úsilí a spolupráci všech zainteresovaných stran. Školy by se neměly nechat odradit prvním odmítnutím, ale musí být samy aktivní a také by měly samy zaměstnavatelům něco nabídnout, být pro ostatní zajímavým partnerem. Výsledkem spolupráce škol a jejich sociálních partnerů by měla být podpora školy, žáků i učitelů, při naplňování vzdělávacích cílů. Partnerství představuje také specifickou investici, která vytváří příznivé prostředí a sociálními partnery využitelný společenský, vzdělávací a kvalifikační potenciál.

Autor

AKTUÁLNĚ

Proběhla konference k sociálnímu partnerství škol

Dne 1.března se v Brně konala konference Sociální partnerství odborných škol, sociálních partnerů i zástupců projektu jsou k dispozici na webu projektu. Z přednesených příspěvků připravujeme sborník, který bude doplněn i příspěvky, které na konferenci nezazněly.

Bližší informace o konferenci najdete na straně 2. Na téma sociálního partnerství škol se budou konat v příštích měsících kulaté stoly v regionálních konzultačních centrech.

Exkurze na pracoviště a kulaté stoly k sociálnímu partnerství

Vedle konzultací, seminářů a workshopů, které nabízejí konzultační centra zástupcům škol ve všech krajích, zařadila některá centra do jarního programové nabídky exkurze na pracoviště. Konzultační centrum Královéhradeckého kraje např. chystá exkurze na pracoviště Škoda auto, a.s. nebo do Botanické zahrady v Troji. Jihomoravské centrum plánuje exkurzi do spalovny odpadů a významných firem v regionu. Konzultační centra také plánují uspořádání kulatých stolů na téma sociálního partnerství odborných škol.

Více informací o akcích center najdete na straně 4 a na webu projektu.

Metodické příručky k průřezovým tématům

Na jaře 2011 vyjdou dvě metodické příručky věnované jednotlivým průřezovým tématům (PT). První díl zahrnuje PT Občan a demokratická společnost a Informační a komunikační technologie, druhý díl se bude věnovat tématům Člověk a svět práce a Člověk a životní prostředí. Všechna průřezová témata budou obsahovat teoretický úvod a budou doplněna několika příklady dobré praxe pedagogů odborných škol, které mohou sloužit jako inspirace k výuce ostatním učitelům.

Příručky po vydání rozešleme všem odborným školám.

SPOLUPRÁCE ODBORNÝCH ŠKOL S OKOLÍM JE NUTNÁ

Na tomto závěru se shodli zástupci škol, zaměstnavatelů i dalších organizací na konferenci Sociální partnerství odborných škol, kterou pořádalo 1. března v Brně ministerstvo školství a NÚOV v rámci projektu Kurikulum S.

"Spolupráce studentů s Českou barmanskou asociací formou účasti v barmanských kurzech, seminářích, workshopech a soutěžích přináší studentům aktuální poznatky z oboru, který studují," řekl na konferenci prezident CBA Aleš Svojanovský, zatímco student VŠ obchodní a hotelové v Brně Marek Reichman předvedl přítomným přípravu vlastního koktejlu Pear jam.

Představené formy spolupráce škol s partnery jsou různé – od praxí žáků a studentů v podnicích, přes exkurze ve firmách, vzdělávání pedagogických pracovníků, soutěže, odborné kurzy a workshopy až po zahraniční stáže studentů. Nabízíme stručný výběr z prezentací, které zazněly na konferenci.

Spolupráce stavební školy s partnery

Mezi formy spolupráce školy s partnery patří exkurze ve firmách se stavebním a dřevařským zaměřením a návštěvy staveb, kde žáci vidí přímo některé technologie, o kterých se učí. Firmy také pořádají pro žáky odborné přednášky o nových materiálech a technologiích a odborné soutěže. Velmi úspěšnou propagací střešových řemesel na Vysočině, další formy partnerství, je již tradiční „pasování učňů“ oborů klempíř, pokrývač a tesař na tovaryše uvedených řemesel.

„Bez vazeb a bez spolupráce by škola mohla pracovat jen izolovaně, což by v žádném případě neprospívalo škole samotné, ani jejím pracovníkům, ani jejím žákům,“ říká ředitel školy PhDr. Pavel Toman. „Firmy musí mít možnost vyjádřit se k obsahu, ale třeba i k organizaci výuky ve škole,“ myslí si ředitel. Škola vychází firmám vstříc a po dohodě s nimi vymyslela jiný systém výuky přínosný pro žáky

posledního ročníku řemeslných oborů i pro firmy. „Poměr teoretické a praktické výuky 50: 50 jsme museli zachovat, avšak teoretickou výuku ve škole u 3. ročníku soustřeďujeme do pěti zimních měsíců a praktickou výuku realizujeme v souvislých 2,5měsíčních blocích na podzim a na jaře,“ říká Toman. Žáci tak tráví maximum času při nábívkou praktických dovedností na stavbách v době, kdy jsou vhodné podmínky pro stavební činnost.

Odborný výcvik ve firmách

Výuka odborného výcviku patří mezi priority vedení SOU elektrotechnického Plzeň. Důkazem je podle zástupce ředitele školy Bohumíra Sobotky vysoká technická úroveň vybavení odborných dílen a zejména intenzivní spolupráce s firmami. „Právě firmy a jejich

aktuální i budoucí potřeby jsou tím správným palivem pro chod odborného výcviku a praxe,“ řekl Sobotka.

Žáci OA a SZdŠ v Blansku Romana Šustrová a Jiří Mrázek absolvovali v rámci mezinárodní spolupráce s francouzskou školou ve městě Pontarlier na podzim roku 2010 stáž v místních firmách. „Stáž pro nás byla velmi přínosná - osamostatnili jsme se, získali nové zkušenosti, zlepšili své jazykové schopnosti i odbornou kvalifikaci,“ shodli se na konferenci studenti.

Problematika odborného výcviku školy se odehrává v několika rovinách. Jde jednak o spolupráci Elektrotechnického cechu plzeňského regionu se školou formou odborných exkurzí, proškolení žáků, vzdělávání učitelů odborných předmětů a výcviku. Další formou je spolupráce školy s konkrétními firmami, které významným způsobem podporují odborný

výcvik. Firmy poskytly materiální pomoc při vybavování dílen moderními pomůckami a přístroji. Společně pak zástupci školy a firem vybudovali vzdělávací střediska určená nejen pro praktickou výuku žáků, ale i zaměstnanců firem a jejich partnerů. Umisťování žáků v rámci odborného výcviku a odborných praxí přímo ve firmách je další důležitou formou spolupráce. „V současné době spolupracujeme s padesáti firmami v Plzeňském kraji,“ uvedl zástupce ředitele školy Sobotka. S firmou ŠKODA TRANSPORTATION a.s. např. škola spolupracuje 12 let, firma zaměstnala 75 žáků v rámci odborného výcviku a šest žáků po škole ve firmě zůstalo.

Sociální partnerství SUPŠ sklářské

Střední uměleckoprůmyslová škola sklářská Železný Brod spolupracuje s nadací Preciosa, předním světovým producentem broušeného křišťálového skla. Nadace školu materiálně podporuje a finančně se podílí na jejím vybavení. Zároveň tu probíhají 14denní praxe studentů. Studenti se také účastní designérské soutěže vyhlašované nadací MISTR KŘIŠTÁLU, v rámci níž vytvářejí návrhy a modely exkluzivní bižuterie a dekorativních předmětů z českého křišťálu.

Pro firmu Preciosa představuje spolupráce se studenty školy možnost najít nové nápady, vize a talentované designéry, kteří by v budoucnu mohli ve firmě pracovat.

ŽÁCI SE ZLEPŠILI V PRAKTICKÉ MATURITĚ, ZHORŠILI V ČEŠTINĚ

Celkovou úroveň dovedností a vědomostí žáků, kteří se učili podle pilotního ŠVP, hodnotí ve srovnání s ostatními žáky 9 pilotních škol jako lepší a 9 škol jako stejnou. Horší celkovou úroveň neshledává žádná škola. Více škol se však shoduje na tom, že žáci prokazují horší výsledky v předmětu český jazyk a literatura. Žákům chybí sečtenost, orientace v literatuře, všeobecný rozhled i slovní zásoba.

Lepší výsledky žáci prokazovali v praktické maturitní zkoušce, komunikačních kompetencích a plynulejším ústním projevu v prezentaci dovedností a znalostí. Česká zemědělská akademie a střední škola v Humpolci např. uvedla: „U praktické maturitní zkoušky byly výborné výsledky (průměr 1,27). Žáci 4. ročníku úspěšně využili projektů v odborných předmětech a praktické maturitní zkoušce pro lepší výsledky a samostatnou práci.“ Zlepšení vidí školy také v oblasti práce žáků s prostředky ICT a v jejich znalostech jazyků, zejména tam, kde se žáci často zúčastňují zahraničních praxí.

Za příčinu lepších výsledků žáků považují zástupci škol nejčastěji uplatňování aktivizujících vyučovacích metod, dále je to větší zaměření na výsledky vzdělávání a zaměření výuky na požadavky maturitní zkoušky. Výsledky žáků u maturitních zkoušek může ohrozit malá motivace žáků ke vzdělávání a to, že se žáci neumí učit.

Jak se školám podařilo naplnit ŠVP

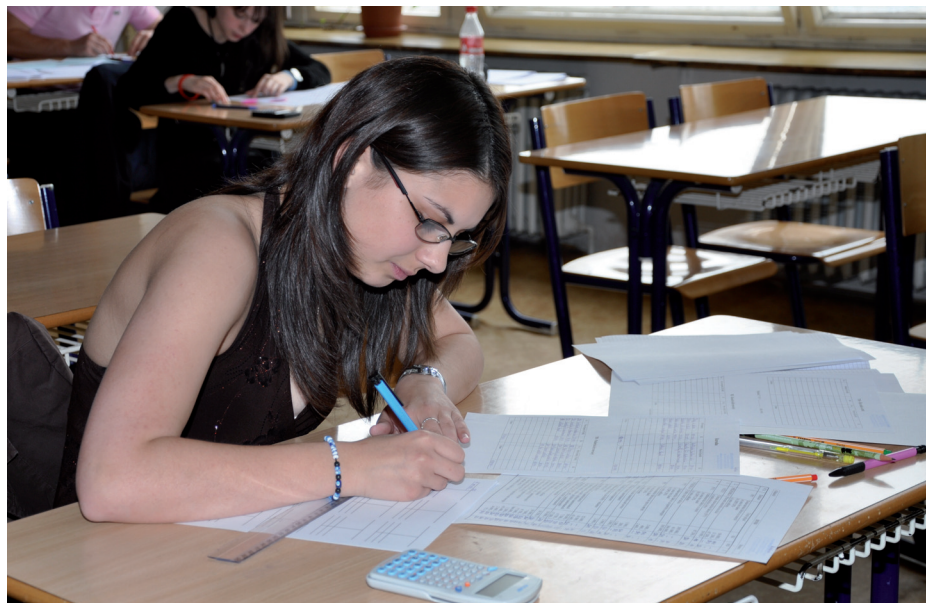
Školám se většinou daří naplňovat požadavky ŠVP ve všeobecném vzdělávání.

VÝKONY ŽÁKŮ U ZÁVĚREČNÝCH ZKOUŠEK

Celková úroveň odborných dovedností a vědomostí žáků, kteří se učili podle pilotního ŠVP, byla oproti minulému roku stejná nebo lepší. Vyplývá to z dotazníkového šetření na pilotních školách. Odpovědi respondentů na otázky, v čem prokazovali žáci lepší výsledky a v čem naopak výsledky horší, jsou velmi roztržité a nejednotné.

Více než polovina pilotních škol konstatuje, že ŠVP se jim ve velké míře podařilo naplnit téměř ve všech předmětech. Problémy některé školy spatřují ve vstupních znalostech žáků, finanční situaci a kontrole ŠVP ze strany České školní inspekce.

Rezervy se zdají být nejčastěji v motivaci žáků a ve spolupráci se sociálními partnery, tedy i s rodiči. Dále školy vidí rezervy v aktivizujících metodách, hodnocení žáků, propojení odborných předmětů s praxí, naplňování klíčových kompetencí a průřezových témat a lepším využití volného času žáků. Střední odborná škola Stříbro vidí problémy ve spolupráci se sociálními partnery, u kterých zajišťuje žákům praxi. „Firmy

vznikají a zanikají, na úřadech se mění lidé, se kterými je spolupráce navázána, a je někdy velmi obtížné kontakty znovu obnovit.“ Cestou pro zlepšení spolupráce je podle školy zvýšená komunikace jak s rodiči, tak s ostatními sociálními partnery. Škola tento problém řeší cestou tzv. „poradních sborů“, tj. pravidelných setkání pedagogů a zástupců sociálních partnerů. Převážná většina škol bude na základě

výsledků dosažených ve 4. ročníku provádět v ŠVP menší změny. Změny se často týkají požadavků státních maturit. Podle zástupců SPŠ chemické akad. Heyrovského a Gymnázia v Ostravě bude třeba analyzovat, jak promítat potřeby společné části státních maturit do výuky. Střední škola řemesel a služeb Jablonec nad Nisou zase doplní ŠVP o rozepsání přístupu k nadaným a postiženým žákům.

Gabriela Šumavská

k zodpovědnosti a samostatnosti, zintenzívnit individuální přístup a aktivním přístupem pedagogických pracovníků motivovat žáky ke zvolenému oboru vzdělání.

Využití jednotného zadání

Školy využívají pro závěrečné zkoušky v oborech vyučovaných podle ŠVP jednotné zadání, některé jen pro určité obory a některé využívají pouze jeho jednotlivé části. Jiné školy naopak jednotné zadání využily i ve stávajících oborech, které vyučovaly podle upravených osnov. Mezi důvody, proč nevyužívají jednotné zadání, přestože je v nabídce, uváděly školy, že zatím neměly žáky ve 3. ročníku příslušných oborů a také že mají výhrady k zadání. Zástupci Integrované střední školy v Klatovech např. sdělují, že pro obor kuchař-číšník použili celé zadání už podruhé. U oboru zámečnick a obráběč jen písemnou a ústní část, protože praktická část byla pro ně finančně náročná. Nabízená zadání praktických úkolů byla drahá na materiál a strojní vybavení.

Gabriela Šumavská